СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 191. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 16 серпня, 1934.

VOL. XLII. No. 191. Jersey City, N. J., Thursday, August 16, 1934. THREE CENTS.

ПЛЯНУЮТЬ РЕОРГАНІЗАЦІЮ УРЯДУ ВІДБУДОВИ КРАЮ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбуває тепер наради з провідниками Адміністрації Краєвої Відбудови в справі реорганізації цього уряду.

За час існування цього уряду назбиралася велика маса досвіду, показалися ріжні хиби й нові потреби. Передовсім показалася потреба розділити цей уряд на низку бюр, з котрих кожде мало би виповняти одну конкретну задачу.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПОПРАВУ ВІДНОСИН В ОСЕНИ.

ВАШИНГТОН. — Голова Торговельної Палати Злучених Дерав ворожить, що в осени наступить значна поправа економічного стану Америки.

Цікаво, що таку саму ворожбу робить Вилїем Грін, президент Американської Федерації Праці.

Міссе Перкинс, секретарка праці в кабінеті Рузвелта, подає, що від кінця липня 1933 по винішній день дістали роботу 6 мілїонів 951 тися людей.

ВИБОРИ ЮНІЇ В СТАЛЕВІМ ПІДПРИЄМСТВІ.

ПИТСБУРГ (Па). — Краєва сталева робітнича рада буде наглядати над виборами речників робітників сталевого підприємства „Аполо Стіл Ко." в переговорах робітників з власниками за умови праці. Обі сторони спору вже згодилися на таку контролю.

ПОЛІЦІЯ ПОБИВАЄ СТРАЙКОВІ ПІКЕТИ.

НЮ ЙОРК. — Поліція розігнала палками масову пікету коло фабрики підприємства „Комодор Нитинг Милз" у Бруклині.

Пікетували коло 800 страйкарів. Поліція побила тяжко одного страйкаря та арештувала 22 особи. Між арештованими є 9 жінок.

ТУТ ПОЛІЦІЯ НЕ БУЛО.

НЮ ЙОРК. — Три узброєні бадити напали на 7 урядовців і робітників молочарні підприємства „Ферндейл Фармс" та втекли, забравши 6,000 долярів готівкою та 2,500 долярів чеками.

Грабунок бачили інші люди й дали знати до поліції, та заки поліцаї приїхали, за грабіжниками й слїд застиг.

БАНДИТИ СХВАТИЛИ БАГАТОГО БРОВАРНИКА.

ЛОНДОН (Онтаріо). — Бандити схопили багатого місцевого броварника, Джана С. Лабата, та зажадали від родини викупу 150,000 долярів.

Є це перший цього роду випадок у Канаді. Поліційні детективи підозрівають Американців.

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ.

БОГОТА (Коломбія). — В провінції Кататумбо, де страйкують робітники нафтових підприємств, прийшло до поважних заворушень. Уряд мусів викликати військо.

У провінції Толіма прийшло до бійки між фармерами й військом. Згинули 17 осіб.

ПОЧИНАЮТЬ ЦЕНЗУРУВАТИ РАДІО.

НЮ ЙОРК. — Радіові підприємства згодилися цензурувати добровільно співи на радіо, щоби в цей спосіб не допустити до такої кампанії проти радія, яку церкви, католицькі, протестантські й жидівські, ведуть проти фільм.

ШУКАЮТЬ ЗОЛОТА.

ГРЕНД МАРЕЙС (Мінесота).—На вістку, що на березі озера Санаги, в канадійській провінції Онтаріо, відкрито золотоносні поклади, котрі дають на кожну тону землі золото вартости 17 долярів і 50 центів, з Америки помандрували туди великі юрби шукачів золота.

Багато людей дістаються до Канади через озеро Санагу, себто без дозволу канадійського уряду.

ЗАТОПЛЕННЯ КОРАБЛЯ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Пароплав „Коста Перейра" вдарився на ріці Св. Францішка до підводної скелі та потонув. Згинули 30 осіб.

ДОБУВАЄ НЕВИДАНІ ДОСІ ГЛИБИННІ РИБИ.

ГЕМІЛТОН (Бермуда). — Відомий природник Вилїем Біб добув з морських глибин небувалі окази риб.

Тому, що риби походять з великої глибини, де тиснення води дуже велике й де вода зимна, їх тяжко здержати при життю. Негайно по виловленню Біб вкладає їх в кадку зимної води, щоби здержати їх при життю хоцби на кілька годин, щоби їх розслідити.

СКОТИВСЯ В СНІ В РІКУ.

НЮ ЙОРК. — Томас Мароне, що добровільно взявся стерегти людей перед утопленням у ріці Гудсоні в околиці 55-тої вулиці, побачив, як у ріку впав з причалу чоловік. Мароне добув його з води, а цей оповів йому, що він положився спати на дошках причалу. В сні він скотився у воду.

НОВІ КОСТЕЛИ НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ.

Коштом 100,000 злотих збудовано новий костел у Рівному на Волині, що його посвятив на днях еп. д-р Гавліна. — Еп. пінський Букраба посвятив новий костел у селі Вичівці, положеному 120 км. за Пінськом.

САМОГУБСТВА В ПОЛЬЩІ.

На основі останніх обчислень записали в 1933 р. в цілій Польщі 4,655 самогубств, з чого у Варшаві було 1,315, в осередніх воєвідствах 1,380, 614 у східніх воєвідствах, 586 в західніх і 790 на землях полудневих воєвідств. У порівнанні з попереднім, 1932-гим роком, число самогубств зменшилося на 89 випадків, а в порівнанні з роком 1926 збільшилося на 752 випадки.

АНГЛІЯ ВИПИРАЄ ПОЛЬСЬКИЙ ВУГОЛЬ З ЛИТВИ.

Новий торговельний договір, що його заключила Англія з Литвою, показує наглядно, що Англія змагає усунути польське вугля з литовського ринку. Литва зобовязалася покрівати своє запотребування в уголь 80 проц. в Англії, а не менше як 178,000 тон річно. 50 проц. коксу спроваджуватиме Литва теж з Англії.

В 1931 р. польський вивіз вугля до Литви виносив 100,000 тон, в 1932 р. 39,000 тон, а в 1933 р. тільки 1,000 тон. Натомісць англійський вивіз вугля до Литви піднісся з 72,000 тон у 1934 р. на 152,000 тон у минулому році. В заміну за ці концесії Литва одержала вигідні умови для збуту беконів, масла і яєць в Англії.

ПОМИСЛОВИЙ ОБМАНЕЦЬ.

В Барселюні (Еспанія) приступив до двох поліцістів, що повинли службу коло державного банку, якийсь молодий мужчина й заявив їм, що він є тайний агент та що слїдить за одним обманцем, який у тій хвилині підняв у банку 38 тисяч франків на сфальшовані чеки. За кілька хвилин вийшов з банку якийсь старший мужчина, якого тайний агент приказав арештувати. Хоч, що-правда, добродій, у якого забрано гроші, легітимувався, що він є післанцем з одного приватного банку, нічого не помогло. Найкращим доказом для поліцістів було те, що при ньому знайдено 38 тисяч франків. У хвилку приїхали всі під будинок головної команди поліції, де агент казав їм хвилину заждати, а сам узяв течку з грішми та пішов навгору. Поліцісти ждали надолині на нього, але дарма. По кількох годинах пішли самі звідатися, що властиво сталося. І тут щойно виявилося, що тайний агент це звичайний обманець, який вийшов другими дверми на поліції, а чоловік, що підняв був у банку гроші, був дійсно післанцем одного приватного банку.

ЖЕРТВА МУСОЛІНІ НА ПОВИНЯН.

Представник італійської амбасади у Варшаві повідомив голову повіневого комітету, що Мусоліні пожертвував 200,000 злотих для тих, що терпіли від повені в Польщі. — Бельгійська королева пожертвувала на цю саму ціль 10 тисяч бельг. фр.

БАНКРОТСТВО ВЕЛИКОЇ ВОЛОКНЯНОЇ ФАБРИКИ.

В Лодзі оголосила цими днями одна з найстарших і найбагатших фабрик „Т-во Акц. Людвіка Гавра" — банкротство. Закладовий капітал згаданої фабрики виносив 12.5 мілїона злотих. В останніх часах згадана фабрика мала 33 тисячі чинних веретен і 1,130 бавовняних коросен, а працювали в ній 2 тисячі робітників.

ЗАСТРІЛИВ СВОЮ ЖІНКУ, А ОПІСЛЯ ВІДІБРАВ СОБІ ЖИТТЯ.

Господар Антін Дубенський з Долини, пов. Городенка, від довшого часу не жив добре зі своєю жінкою. Причиною було те, що його жінка відступила від церкви й перейшла до баптистів та намовляла інших людей до цього. Тому занедбувала своє господарство. Дубенський дуже часто грозив своїй жінці, що її застрілить, якщо вона не покине бабтистів та не візьметься до господарства. Боячися погроз чоловіка, в останнім часі Дубенська покинула його й жила у своєї сестри. Коли на домагання Дубенського не хотіла вернутися домів, він вистрілом з дубельтівки вбив її коло хати сестри, а вернувшись до дому, застрілив себе.

НЕВДАЛЕ СВЯТО „РУССКОЇ КУЛЬТУРИ".

Недавно хотіли „русскі" із Сянока відсвяткувати свято „русскої культури" в селі Гічві, лїського повіту, а користуючи з того, що адміністратор парохії був непристуний, казали собі дати ключі від церкви. Не зважаючи на натиск ріжного роду „впливових" осіб, війт відмовився дати їм ключі від церкви тай „русскі" відїхали з нічим.

В ОРИГІНАЛЬНИЙ СПОСІБ ПОШАНУВАВ РІЧНИЦЮ.

Славний англійський летун Тісон пошанував 20-літню річницю першого перельоту через канал Ляманш (як відомо, його довершив Француз Блеріо) цим способом, що відбув цю саму дорогу, що Блеріо, але головою вниз. Тісон вилетів з летунського майдану в Лімпоз і аж до французького побережа їхав „догори ногами". Після цього, не задержуючися ан. хвилини, обернув літак і поїхав назад до Англії вже в позиції нормальній.

ТАКОЖ „УКРАЇНСЬКИЙ КОМУНІСТ.

Суд присяглих засудив за комуністичну агітацію між населенням Лїщини жидка Дофа, що прираховував себе до комуністичної партії Західної України, на шість літ тюрми.

ЗАБРАЛИ ЕКЗЕКУТОРІВ.

На цілім терені в Польщі, навіщенім повінню, здержали всякі екзекуції, без огляду на це, в якому ступні довжник є знищений. Всіх екзекуторів, що там працювали перед повінню, відкликали і післали в інші повіти.

СТАРОСТИНСЬКИЙ НАКАЗ.

Сяніцьке староство приказало читальні „Просвіти" в Межибріддю змінити домівку, мотивуючи свій наказ тим, що господар дому, де містилася домівка читальні, був караний за переховування зброї.

ХТОСЬ ЗАЛИШИВ У ПОЇЗДІ МІЛЇОН ЛЕВІВ.

Підчас митної ревізії на болгарсько-югославськім кордоні знайдено в переділі третьої каяси мілїон болгарських левів, завязаних у маленький клубочок. Тому однак, що власник тих грошей, який здобрадно хотів перепачкувати їх через кордон, не зголосився, югославська влада сконфіскувала цей „нічий" мілїон левів.

ДВА НОВІ ЧУДЕСНІ УЗДОРОВЛЕННЯ В ЛЮРДІ.

Урядове лікарське „Бюро Ствердженъ" у Люрді оголосило два нові чудесні уздоровлення: перше — Олени Пердре, невилїкувально хорої, на туберкульозу легень і діяфрагми, яка в хвилині приймання св. Причастя була вже в агонії. Уздоровлення наступило нагло, зараз після приняття св. Причастя. Олена Пердро цього самого дня вступила до монастиря. Друга — чудесно уздоровлена була одна бельгійська монахиня, сестра Гертруда. Вона терпіла на рану в жолудку, лікарі узнали її стан невилїкувальний. 1. червня б. р. вона приїхала до Люрду, а 4. червня нагло в одній хвилині підчас процесії з Найсвятішими Тайнами — одужала. Лікарське бюро признало факт її наглого й цілковитого одужання — надприродним.

СОЮЗНИК ФРАНЦІЇ „РАБОТАЄ".

(УП) Комуністична пропаганда у Франції збільшилася від тог часу, як Францію опанували союзницькі настрої супроти Москви. Посилило її теж обєднання соціялістів та комуністів в один протифашистівський „фронт пролетарської єдности". Права преса робить урядови закиди за совітофільську політику Барту. Недавно тому збунтувався марокканський кольоніяльний курінь в Е-ан-Прованс, де — як показалось — московські агенти вели живу комуністичну пропаганду. Права преса зовсім не дивується тому бунтовви, коли в Парижі на подвірю касарень 23 кольоніяльного полку цілими днями оркестра вправляла інтернаціонал перед похороном московського посла в Парижі, Довгалевського. Такі музичні проби мусять довести в консеквенції до таких подій, як в Е-ан-Прованс, до бунтів в армії.

ЗАБРАЛИ 10 ТИСЯЧ МІШКІВ.

Одному варшавському купцеви мішків зарекві рувати 10 тисяч мішків для комітету допомоги тим, що потерпіли від повені. Купець заздалегідь боявся такої реквізиції і мішки сховав, але власти про це довідались і забрали.

ДВА ВБИВСТВА.

В Соколі, пов. Мостиська, Іван Філя маніпулював так необережно револьвером, що вистрілив і ранив у живіт свого 16-літнього брата Ілька. Після кількох годин хлопець помер серед страшних мук. — В Радоханцях, тогож повіту, підчас сварки Вавжинец Лаба вдарив так сильно свойого брата Михайла т. зв. пеським від чобіт по голові, що він втратив притомність і по кількох годинах закінчив життя. Братовбивника придержала поліція.

АНГЛІЙСЬКІ ПОСЛИ ЗНОВУ ПІДНОСЯТЬ У ЛІЗІ СПРАВУ ПАЦИФІКАЦІЇ

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИПЛАТИ ПОЛЬЩЕЮ ВІДШКОДУВАННЯ ЖЕРТВАМ ПАЦИФІКАЦІЇ. ПОЛЬЩА ПРИРЕКЛА ЛІЗІ НАЦІЙ ДАТИ ВІДШКОДУВАННЯ, АЛЕ ДОСІ НІЧОГО НЕ ДАЛА.

ЛОНДОН (Англія). — Українське Бюро повідомляє, що група англійських лордів і парляментарних послів звернулася до Ліги Націй з листом, у якому пригадує, що свого часу Ліга Націй висловила побажання, щоби Польща виплатила відшкодування безвинно потерпілих від „пацифікації" східньої Галичини. Польща тоді приняла таке побажання Ліги Націй, але до цього часу в тій справі нічого не зробила.

Цю петицію, як і першу в справі „пацифікації", підписали лорди й посли парляменту. Завданням цього листа є звернути увагу Ліги Націй на цю справу і висловити надію, що Ліга Націй знову займеться справою відшкодування й допильнує, щоби Польща своє зобовязання супроти жертв „пацифікації" нарешті виконала.

ДОЧИСТИЛИСЯ ДО САМОГО КРАЮ.

МОСКВА (СССР). — Казахстанська „Правда" доносить, що сьогорічна „чистка" не досягла рівня минулого року й не захопила мас. Минулого року маси брали участь у „чистці" й пособляли викидати з партії небажані елементи, але в біжучому році маси поставилися байдуже до „чистки". Таке спостерігається в цілій Радянщині.

На Україні спеціяльні комісії „дочистилися" до того, як каже газета „Ізвестія", що тепер партійні ватажки не знають, хто належить до партії, а хто ні. Вони навіть не певні того, чи самі вони „не вичищені" з партії.

ВЖЕ Й КОБЗАРЯ „ПОЧИСТИЛИ".

КИЇВ (Україна). — На приказ комуністичного україножера Постишева цілий рік „чистять" Шевченкового Кобзаря. Щоб виключити „націоналістичний вплив" Кобзаря на молодь, з нього комуністична цензура викидає все те, що має „національний ухил". У той час, як спеціяльна комісія „чистила" Кобзаря, комуністична поліція конфіскувала сотні тисяч примірників попереднє видань Кобзаря й нищила їх.

Тепер „вичищений" Кобзар уже готовий до видання. Треба порадити, щоб його переклали на російську, чи на яку меншинську мову, а тоді вже напевно він не здубить серед української молоді „націоналістичного ухилу".

ПОЛЬЩУ Й НІМЕЧЧИНУ ПХАЮТЬ У ТІСНІ ОБІЙМИ.

ЛОНДОН (Англія). — Франція і комуністична Росія стараються втягнути Німеччину й Польщу до східнього гарантійного пакту. Обидва нові союзники, капіталістично-буржуазна Франція й комуністична Росія, тепер за всяку ціну стараються закріпити свою приязнь і втягнути до спілки інші держави.

В англійських колах сумніваються, що вже настав час, коли Польща й Німеччина, які мають своє окреме порозуміння, згодяться тепер пристати до московсько-французької спілки.

ПАМЯТНИК ОРГАНІЗАТОРОВІ ВБИВСТВА ФРАНЦА ФЕРДИНАНДА.

САРАЄВО (Югославія). — Сюди привезено останки революціонера В. Гетчиновича, який був головою боснійської революційної організації перед світовою війною. На його приказ був убитий архикнязь Франц Фердинанд.

Гетчинович помер у Швайцарії в 1917 році. Тепер він буде похований поруч убивників Франца Фердинанда. На його могилі хочуть поставити памятник на спогад його вчинку, що привів до світової війни.

ГЕРІНГ РАНЕНИЙ.

МІНХЕН (Німеччина). — Пруський премієр-міністер і права рука Гітлера, генерал Герінг, знаходиться в шпиталі. Він покалічився підчас автомобільної катастрофи. Герінг сам правив автомобілем, коли його машина наскочила на трок і розбилася.

Герінг відомий у цілій Німеччині з того, що він завжди жене автомобіль з найбільшою скорістю, яку тільки може осягнути. Поранення не загрожують його життю й сподіваються, що він скоро вийде зі шпиталю.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОЛІЦІЇ ДЛЯ САРИ.

САРБРІКЕН (Сарський басейн). — Комісія Ліги Націй, що тепер заряджує сарським вугленим басейном, звернулася до Ліги Націй за дозволом набрати дві тисячі поліцаїв серед народів, яких держави входять до Ліги Націй, щоб охороняти лад у сарськім басейні. Поліцаї ці повинні говорити по німецьки.

Комісія каже, що чим ближче до часу плебісциту, що має відбутися 13 січня 1935 року для вирішення приналежности цього району до Франції, чи до Німеччини, тим тяжче підтримувати порядок через агітацію ріжних партій, організацій і т. п.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДИНИ

Місс Перкинс, секретарка праці в кабінеті президента Рузвелта, виголосила на радіо промову, котра відобеться певно широким відгомоном у краю, бо порушує вона одно з найважніших питань сучасної суспільної політики: питання економічного забезпечення людини в новочасній господарці.

Секретарка праці показує, як повстало це питання. Очевидно, змагання до економічного забезпечення існувало завсіди. Досі громадянство думало, що людина може осягнути його при свобідній конкуренції дорогою поліпшення продукції. Думку цю піддавала обсервація життя: бачучи, як поправа продукції дає фабрикантови більше приходу, люди природно думали, що це є дорога до економічного забезпечення всіх людей.

Та остання криза перекопала людей про помилковість такого думання. Продукцію удосконалено до небувалих досі розмірів. При помочі машинерії й удосконаленої організації промислу людина може нині виробляти багато разів більше добра, як колинебудь людству снилось. Одначе зі зростом продуктивности людської праці не йшло впарі забезпечення економічне. Люди можуть виробляти нині багато всякого добра, але з цього ще не виходить, що люди дістануть більше добра на власний ужиток. Люди не можуть бути певні добробуту. Люди збилися до міст, де вони покладаються на добуття хліба роботою в фабриках, а ті, через удосконалені способи продукції, виробляють за короткий час так багато, що люди не можуть цього відкупити. Не помагає навіть вертатись на фарму, бо фармерство стало торговельним, себто обчисленим на продаж усіх продуктів.

Наслідком цих умовин і робітник і фармер терплять нині від незабезпечення свого існування. Робітник терпить від безробіття, фармер від обезцінення своїх продуктів. У нужді оба зверталися до держави. І держава давала, вірячи, що криза скоро перейде. Але нині засоби держави вже вичерпались, а криза не меншає; а коли й перерветься, то певно за першою прийде друга. Тепер суспільність приходить до переконання, що їй треба братися до суспільного забезпечення економічного добробуту всіх людей у державі. Треба забезпечети людину через суспільне обезпечення на випадок безробіття, на випадок недуги, каліцтва та на старі роки.

Американське громадянство не робило цього досі, хоча в інших краях люди думали про це здавна. Та так довше бути не може. Нарешті й Америка мусить узятися до економічного забезпечення людини. Через те, що вона цю справу занедбала, зробити це буде тепер багато трудніше, але на це іншої ради нема. Хто не хоче робити потрібного, коли пора догідна, мусить робити необхідне, коли пора буде недогідна. Як Америка цього не зробить тепер, то вона посунеться до потрясень, які будуть її коштувати більше, як суспільне обезпечення.

ШАЛЯПІН ПРО ВАТАЖКІВ БОЛЬШЕВИЗМУ

Віденський „Ноес Вінер Журналь" з дня 15. VII. приніс п. н.: **„Як я пізнав Сталіна, Буденного і Ворошилова"** цікаву статтю відомого московського співака **Федора Шаляпіна** про його переживання з ватажками большевизму, яку оцим подаємо читачам „Свободи" в повнім перекладі. Шаляпін пише:

„Помешкання совітського „двірського" поета Демяна Бедного в Кремлю стало клюбовим середовищем для всякого роду достойників, вищих партійних функціонарів і для артистів. Раз-ураз являються там невпинно затруднені державні мужі, щоб хвилинку погутарити, порадитись, випити чарку горівки, або з кимось стрінутись. Отак заходив до пролетарського поета правильно і я, кілько разів моя дорога вела мене в Москву, і я зустрічався в його затишних хоромах з найвищими московськими політиками. І це й було єдине місце, де я не являвся перед ними як прошак. А одним з найпопулярніших гостей, що звикли були заходити до Демяна, був **Сталін,** тоді генеральний секретар комуністичної партії. Очевидно — ніхто з нас не прочував в той час, що оцей спокійний і маломовний Грузин стане колись диктатором Росії. Але я вже тоді почував, що це людина неабияка. Він говорив доволі мало та з помітним кавказьким акцентом, але все те, що він сказав, було серіозне. Сміятись і жартувати не було в Сталіна охоти ніколи, і тому й можна було додумуватись, що він і як керманич держави жартів не знатиме ніяких. Але й Літвінов, Луначарський, Каменев, Крестинський, Радек і багато інших репрезентантів нової Росії заходили до Демяна; тільки начальників червоної армії не стрічав я тут ніколи, хоч кінець кінців з ними теж удалось мені запізнитися завдяки нашому популярному поетови.

„Одного дня ось казав до мене Демян, що добре було б відвідати шефа червоної кавалерії, **Буденного,** який жие в залізничому вагоні біля Москви, на шляху Київ—Воронеж. — Оці відвідини, зазначив поет, могліб придбати мені хоч з пів сотнара муки, — ну, а це в тодішніх часах було більше варте, ніж гроші. Отак ми й подались у дорогу, тимбільше, що та людина, про подвиги якої говорила тоді вся Росія, мене надзвичайно цікавила. Ну, в Буденного звернули мою увагу головним чином його великанські вуси, які, плекані, гаразд, робили вражіння, наче вони виліті з заліза. Але його обличе з гостро вистаючими щелепами — це типове обличе московського салдата, таке добре відоме нам з усякого роду малюнків. І був тоді притім і **Ворошилов,** багато менш популярний і визначний вождь червоної армії, про себе теж чисто московський салдат, тільки трохи більш культурний та інтелігентний у поведенню, ніж Буденний (словом, уже з того, такого дуже здержаного малюнку Шаляпіна можна собі уявити, що то за „чисто московські" хами і бруталі оті Буденні та Ворошилови! — О. Г.). Ворошилов привитав мене дуже чемно і згадав при тім, що він уже в часах перед революцією часто заходив до мене, з проханням моєї співучасти в добродійних концертах, улаштовуваних робітничими касами хорих.

„Залізничий вагон другої кляси, в якому ми знаходились, мав обстановку таку просту, наче хата будьякого там собі підофіцера. Ну, й воно очевидне, що знайшлась зараз і необхідна горівка та перекуска. Якась дужеж то скромно зодягнена жінка — по всякій правдоподібности Буденного дружина — поставила нам щось на стіл: селедця з картоплею чи може печену курку, цього я вже не пригадую гаразд, бо воно мені було байдуже. І так ми почали „пир": пили водку, їли селедця чи там курку і співали пісень — усі разом. Опісляж я сам один співав страї московські народні пісні, а вождя большевицької армії слухали. Якихось інтересних розмов в мойй приві не було. Я пригадую тільки, як то Буденний, так собі пригнагідно, згадав про те, що десь там, недалеко Ростова — замерз на смерть цілий відділ червоної кавалерії. Факт, на згадку якого мене прошибло морозом. Бо тільпи подумати: відділ російських кавалеристів замерзає, плече об плече, в цілости, а ті, яких це повинно обходити найбільше, збувають таку катастрофу кількома короткими словами! (ну щож, вилізла звірюка з московського хама тай тільки! — О. Г.).

„Та от кілька днів опісля принесли мені в хату великий кошик з овочами і вином, а безпосередньо потім явився в мене жертводавець особисто. Він був зодягнений у чорну блюзу, мав на собі високі чоботи, а в поясі військовий револьвер. Його лице було дуже бліде, очі запалені, а груди вузькі й запалі. Я побачив зараз, що мій гість був важко хорий на груди. З ним була маленька дівчинка, його донька, також бліда і з запалим видом, як і він. Опісля він назвав своє імя: це був **Гліб Бокі,** необмежений пан і володар над **„Північними таборами засилання по окремому призначенню, де тисячами караються в нечуваних муках нещасні жертви, і де теперішній режім далеко страшніший, ніж якийсь середньовічний.** І саме оттой Гліб Бокі змагався роками проти всяких оглядин таборів заслання і заявлявся рішучо **проти всякого поліпшування положення** безталанних засланців. — Так з ним говорив я тільки коротко пр. театр і концерт, і врешті я відпустив, коли та донура людина з блідою дитиною покинула мою хату. А даровані мені ним овочі та вина я таки зараз того самого дня віддав у розпорядимість одній добродійній інституції.

„Але ще й інші партійні діячі відвідували мене. Між ними траплялись іноді приемні й культурні люди, але такі творили, на жаль, дуже нечисленні вийки. Затеж найбільша частина з них це були типи неосвічені і грубі, які змерз і душі противні й немилі. І я запитував себе нераз, як це воно можливе, що в мою хату, де вітали колись Горкі, Репін, Стасов тай інші величі мистецтва й науки, почали раптом заходити такі кати, як оттой Бокі й інші, яких я згадую нині тільки з крайньою відразою. А притім часто бувоно так, що ті панове забували в мене ввесь добрий звичай до тої міри, що вкінці моя чемність переходила в живе обурення. Отак одного разу дозволили собі загостити до мене фінляндський комуністичний діяч **Рахія** і московський комуніст **Куклін.** колишній торговець кіньми. Розсівшись на моїй софі, вони обидва почувались надзвичайно гарно, жльопали водку в застрашаючих скількостях, спльовуючи при тім з усією свободою на мої килими. Ну, на такі „дрібні нечемности" я вже давно перестав звертати увагу, і воно може й ціим разом не було б прийшло до ніякого непорозуміння, коли б не те, що мої гості почули раптом охоту висловити мені своюдумку — про театр, акторів та співаків. Тов. Рахія зазначив притім зовсім отверто і з усією серіозністю, що таким людям, як ось я, Шаляпін, треба необхідно —рубати голову! Колиж я, повний зчудування, спитав тут про причину такого „побожного" побажання, Рахія відповів: **„Щож — ніяка людина не сміе нічим перевищати другу. Таланти не дають здійснювати між людьми рівности".** Відповідь, яка розбавила мене. — Ну, погадав я собі — горівка вже починає з нього говорити. Але тут умішався вже й Куклін. „В соціялістичній державі — кукурічився він — крім робітників не має ніхто права існувати, а якщо так званих артистів і терпиться, то лиш настільки, наскільки вони зуміють жити для пролетаріяту". І він що пять хвилин гукав усе наново, начеб я не розумів його: — „Так говоріть тепер, що ви зробили для пролетаріяту? Ви, капіталістичний прислужник!" — Але довго вже він отак не викрикував. Я ось забув мої обовязки як господар хати: й гостини, моє лице раптом змінилося, і я гримнув кулаком об стіл так, що всі склянки задзвеніли. — „Я розумію — крикнув я тут — Шекспіра, але не розумію ваших балачок, гультіпако! А тепер моліться Богу, якщо можете, бо я вас в цей мент викину крізь вікно до чорта..." Та, на щастя, не дійшло воно аж так далеко, бо на мій сердитий крик прибігла з другої кімнати моя дружина і почала заспокоювати мене, після чого „гості", випивши по останній чарці, пішли збентежені додому.

„Іншим разом знову навідався до мене пополудні — але після моєї неприсутности в хаті — якийсь народний комісар з Архангельська, з двома пляшками горівки і з 10-кільовим пакетом якоїсь риби під пахою. Цей „товаріщ" був цілком пяний і ледви міг держатися на ногах. Але він усетаки прикладав до своєї появи велику вагу, бо дізнавшись, що мене нема в хаті, почав вигукувати до моєї дружини, „щоб навчила свого чоловіка доброго звичаю і пильнувала, щоб він був у дома, коли високе начальство приходить до нього, головнож тоді, коли начальство бажаліб з ним випити по чарці". Кінець кінців шан. комісар лишив рибу, — надто тяжку, щоб з нею носитися — в мене і заповів, що прийде до нас у вечері, а моя жінка, трохи перелякана комісарем, обіцяла йому, що всі його розпорядки виконає точнісінько. Отак і надійшов укінці й вечір, та зголошений гість не показався, після чого ми десь коло 12. години в ночі поклалися спати. Нараз — це могло бути коло 3. години по півночі, хтось на вулиці починає з усієї сили гримати до моїх дверей, з'иняючи такий бешкет, що просто не описати... Я зодягнувся швидко і вибіг до дверей, щоб поглянути, що там таке творитися, але тутже із перестрахом подаюсь назад: це ось шановний комісар з Архангельська представляється мені і, лаючись, велять отворити йому хату, щоб він міг зі мною попоїсти риби! Таке! І щож тепер лишалось відповісти цій страшилові пяній людині? Ну, я, не багато думаючи, замкнув йому з люттю двері перед носом, ухопив пакет з рибою і жбурнув його большевицькому поганцеви під ноги. Але він ще довго лаявся і відгрожувався в найординарніший спосіб там на вулиці, і немало воно коштувало мене труду заспокоїти мою дружину, яка зі зворушення сиділа вся у сльозах. І багато таких та інших пригод з комуністичними герштами довелось мені при всякій нагоді переживати, аж їх мені врешті стало забагато, і я звернувся з обширним письмом до Найвищої Колегії чеки. А це помогло основно: в одну мить ось мав я знову спокій в моїй хаті, і моя дружина не була більше нажарена на переживання, які розшарпували нам нерви на штуки".

Д-р Остап Грицай.

ДОБРИЙ ПРОВІДНИК.

(Свобідно за Ф. Паскеном).

(5)

При закруті потока, Дибович побачив сліди копит, що виходили з потока. Закликав Завааду на свій бік. Призираючися ліпше, коло тих слідів, побачив сліди татарських постолів. Бачучи се, оглянув рушницю, чи добре наряджена.

— Ага! Оглядаете рушницю? — спитав Завада глумливо. — Та нащо?! Татар нема тут. Татари не крадуть. Кінь сам розпутався... Ви сміяли ся з мене і солодко спали цілу ніч. Я з тривогою майже цілу ніч ока не зажмурив. Лиш на хвилинку над раном здрімався, і... кінь пропав.

З рушницями, готовими до стрілу, оба побігли вперед. Минаючи купу хащів, раптом оба прислі. Перед ними, по середині галяви в чагарнику, лежав кінь. Очевидно, що лиш впав з утоми. Спід нього силкувався вилізти якийсь Татарин.

Завада метнувся до нього, вхопив за чуба, сів на його плечі і став пястуком гатити по голові кричучи:

— А ти злодію! Навчу я тебе розуму. Вже не будеш красти!

— Вихопив пістолю, щоби Татарина застрілити.

На лиці Татарина був такий жалісний жах, що Дибовичеви серце змякло. Він вхопив Завааду за руку і кринув:

— За такого коня, як твій, хочеш вбити чоловіка?

— То не чоловік, а злодій! Ще гірше, бо то конокрад.

— Коня возьмеш собі назад. Татарина пусти. Він вже досить наївся страху.

— Возьму коня назад? Хіба його шкіру.

— Кінь живий. Висапається і поїдеш.

— Кінь живий, — повторив Татарин.

Кінь справді зачав рухатися. З великим трудом встав. Видко було, що хотів заіржати, та не мав сили. Лиш затрясся як собака, що вилізла з води.

Татарин також хотів підвестися, та Завада ще сильніше притис його до землі.

— Ані рушся, — крикнув і знов підніс пістолю. — Що зробимо з тим псубратом?

Татарин дрожав, як осиковий лист і очима просив Дибовича помилування.

— Найліпше було би пустити його. Нехай іде собі.

— Добре! — відповів Завада. — Пущу його. Лиш за те, що я цілу ніч пересидів у тривозі і щоби його відвічити красти коні, дістане заплату і науку.

Далі сидячи на Татарині, Завада став немилосердно гатити його калаками, куди попало. Татарин корчився, крутився як притоптаний черв і скімлів.

— Достись — крикнув Дибович, котрому важко було на таке дивитися. — Татарин такийже чоловік, як і ми.

— Чоловік? — заревів Завада. — То не чоловік, а конокрад! Витовкти би їх до ноги! Кажу вам, вигубити до одного.

Татаринови досить було той одної хвилинки, що Завада не держав його за чуба. Раптом напружившися всі свої сили обернувся, виховся спід свого ката і дав ногам знати. Куші закрили його. Завада хотів пуститися за ним, та Дибович вхопив його за рукав і задержав, кажучи:

— Мусимо вертати ся, щоби не пішов по мої коні. Він може й товаріщів має.

— Не має! — відповів Завада рішучо, — Ірму самому відхотілося красти.

— Звідки знаете, що не має товаріщів?

Завада зацукався. Аж подумавши, відповів:

— Як би мав товаріщів, то були би з ним. Ми бодай їх сліди були би бачили.

Дибович пустився назад. Завада вхопив коня за решту гриви і тягнув за собою. Кінь ледви шкандибав. Прийшли на місце нічлігу. Коні паслися так, як їх Дибович полишив був. Зараз годі було пускатися в дальшу дорогу, бо кінь Завади ляг і не рухався. Відпочивав. Підвівся дуже пізно, так, що вони сеї днини зробили дуже малу дорогу.

Дибович вже й не питав провідника, куди йти. Його провідником було тільки, сонце. Їхали каменистим яром.

— Чи не чули ви, що десь там за нами крикнула сорока? — спитав Завада.

— Або їх мало тут? — відповів Дибович. Нехай кричить, коли Господь Бог дав їй такий поганий голос, не голос соловейка.

— Колиж бо сей голос чути за нами, і праворуч і ліворуч.

— Сороки перекликаються.

— А то Татари!

— Мабуть напосілися за всяку ціну дістати вашого неоціненого коня, щоби його післати в дарунку султанови...

(Дальше буде).

ДУМКИ ПО УКРАЇНСЬКІМ ЖІНОЧІМ КОНГРЕСІ

(Надіслана стаття з Галичини).

IV.

Треба піднести, що перед тими, що цей конгрес організували і в життя переводили, стояли величезні трудноші до покопання. Саме 8 днів перед початком конгресу хтось забив міністра Перацького і очевидно зараз перше підозріння кинено на Українців. Було прецїж загально знаним, що то він був головним зачинщиком преславної пацифікації Українців в 1930 році. Це піднесло навіть запал і чеське „Право Лиду" — но і зараз заборонено його ввіз до Польщі. Бож як звісно — правда в очи коле.

Убийства Перацького доконано як бачимо майже перед самим конгресом, але уже вчасніше повстали інші труднощі, а то у внутрі самої галицько-української суспільности, а то получені з атаками деяких католицьких фанатиків на жіночий зїзд і тих, що цей зїзд скликували.

Деякі жінки, як от Конрадова і її дочка, Евстахія Тишинська і Ксеня Яновичівне заздалегідь піднесли крик, що на жіночім конгресі треба зазначити чисто католицьке становище, що лише в католицизмі спасення України і таке інше. Можна було отже сподіватися небияко бучі зі сторони тих фанатичних жінок. Вже отже щось два місяці перед конгресом зложила Мілена Рудницька іще з одною товаришкою візиту митрополитови Шептицькому, щоби його прихильно до конгресу настроїти.

І це очевидно не заткало цілком пельок львівським фанатичкам, і вони старалися конче переперти на конгресі свої уявлали.

Прийшло навіть до гострої перепалки по причині реферату О. Захаріясевичевої зі Львова, пропагуючої католицизм для цілої України. Відповіла їй дуже розумно старенька професорка, Наддніпрянка Русова з Подебрадів. — Напади львівських біготок були такі пристрасні, що аж голова конгресу п. Мілена Рудницька мусіла їх взивати до порядку, щоби не ображували православних.

Остаточно рішила спір комісія редакційна у своїй резолюції, котра призначуючи велику ролю церкві, яко державотворчому чинникови, стверджує остаточно ось що:

„Український Жіночий Конгрес пам'ятаючи, які потрясення спричинила релігійна боротьба в минулому нашого народу — з великим занепокоєнням слідкує за познаками цеї боротьби в сучасности і гаряче перестерігає наше жіноцтво перед релігійними роздорами та закликає його до **релігійної толеранції".**

За ту резолюцію мусіли з болем в серці голосувати і львівські біготки, котрим ані руш не удалося перешварцувати свого католицизму на перше місце.

Уже при самім кінці прийшло до непорозуміння з молодими „націоналістками", котрі конче домагалися, щоби допустити їх товаришку Лемихівну до виголошення реферату. Він однак був і запізно зголошений і написаний в такім тоні, що представник влади був би безумовно виконав свою загрозу. А була вона неабияка: він заявив, що коли би на конгресі трапилося взагалі щось „пшецівпаньствове", то не лиш конгрес, але і цілий „Союз Українок" разом зі своїми філіями буде розвязаний.

Небезпека була отже дуже велика і подивляти треба спрят і такт Мілени Рудницької і її товаришок з президії, котрі щасливо обминули всі підводні скали, котрі грозили конгресовому кораблеви розбиттям.

І технічну сторону конгресу, зособна його етнографічну виставу, треба подивляти, а справність впорядниць була надзвичайна. Кожда з них мала на рамени перепаску з вишитим написом „впорядниця". Лиш один мужчина був поміж ними, але і той мав також перепаску з написом „впорядниця".

Іван Галайда.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗВІР І — „ГЕНГСТЕРИ".

Учені Американського Музею Природніх Наук відкрили у Вайомінгу, що там жили колись звірі, котрих спосіб життя нагадує нинішніх „генгстерів".

Кажуть учені, що спосіб життя цих звіринних „генгстерів" був причиною їх смерти. Пічає величезної посухи, що навістила ті околиці яких 150 мил. літ тому, ці „генгстери" пішли слідом за чередами звірят, з котрих мяса вони жили, й усі згинули коло останньої криниці.

Таку історію відкрила неписана історія, укрита в скалах і верствах землі.

ОПІКА НАД СИРОТАМИ...

Один Англієць видав недавно осібною книжкою винятки з рахункових книг англійських парохіяльних урядів 17-го й 18-го віку.

Між іншим рахунки парохіяльних урядів розкривають, що ті уряди мали обовязок опікуватися сиротами. Показується, що парохіяльні уряди часто віддавали сиріт у найми багатим людям. З розрахунків видатків парохій на лікування таких сиріт видно ніби понад усякі сумніви, на які недуги ці діти хорували. Видно, що діти хорували від злого поведення з ними.

Таку історію англійської парохії розкриває звичайний сухий реєстр видатків парохії.

ЖАЛЬ, ЩО ВІДКРИВ.

Група австралійських учених летунів відкрила в середині острова Нова Гвінея справжній рай на землі. В прегарному краю, в горячім підсонню, але на висоті, котра не дає відчувати спеки, жиють коло 200,000 гарних чорних людей. Описавши їх щасливе життя, вчені закінчують опис висказом надії, що чейже вдасться придучити цих нововідкритих тубильців до Британської імперії без виставлювання їх на визиск.

„Ми не сподіваємося клопоту", кажуть вони, „хіба що там знайдуть золото". Як знайдуть золото, то пропало щастя й спокій „гарних чорних людей". Від визискувачів тоді вони не обженуться.

І не тільки золото, може сказати історія України, яка не може обігнатися від воротів, бо має інші природні багацтва.

Як покажеться, що в краю нема нічого вартісного, щоби забрати за границю, то може „гарних чорних" лишать у спокою. Як знайдеться золото або мідь або манган, то скоро прийдуть там люди, які відкрили, що чорні, хоч може гарні, але неморальні, та що їх треба навернути, а за ними прийдуть адміністратори з машиновими крісами.

ЯК НЕ РОБИТИ ПРОПАГАНДИ.

Генерал Герман Ґерінг, головний речник націстичного уряду, видав недавно в світ книжку „Відроджена Німеччина". Між іншим ця книжка говорить про старе питання відповідальности Німеччини за війну. Пишучи про книжку й про це питання, „Манчестер Ґардіен" каже, що публична опінія світа вже давно прийшла до переконання, що не одна Німеччина відповідає за війну (як каже версайський договір). Тепер приходить генерал Ґерінг та своїми заперечуваннями, своєю нервовістю, своїм моральним запіненням не тільки назад воскрешує старе, вже майже забуте питання, але ще й псує всю роботу, яку зробили інші, ним опльовані Німці.

Так говорить газета „Манчестер Ґардіен", котра сама більше зробила для повалення байки про виключну вину Німеччини за війну, ніж усі Ґерінги колинебудь можуть зробити.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО СОВІТСЬКЕ ПЕКЛО

Автор цих рядків жив на Сх. Україні майже 20 літ. Перебув усі страхіти і кілька тижнів тому вернувся щасливо домів. — Прим. Ред.

Молодь в СССР.

Центральний Уряд СССР та партія звертають велику увагу на будуче покоління, щоб виховати для себе вірних псів та безжалісних катів народа; при ріжних репресіях над народом молодь - комсомольці здають свої „іспити".

Партія й уряд не жалюють великих сум на цю справу. Тисячі тон паперу йдуть на комсомольську літературу, якої майже ніхто не читає; сьогодні вийшла здруку, а через місяць її конфіскують, бо або знайдуть статтю Скрипника, чи пак національний ухил, або взагалі щонебудь таке, що правдою пахне.

Часто видання не тільки книжкової полиці не побачать, а ще мокрими як макулятуре йдуть „на шмельц". Книжок, які легально продаються по кооперативах, ніхто не купує; продавці додають їх до дефіцитного краму як „нагрузку", тобто: купуєш штани за 28 карб., продавець кладе книжку на штани ціною 2 карб. і таким способом ліквідують залеглу літературу.

Ватажки комсомолу.

До організації Комсомолу (Комуністичний Союз Молоді) належать ще дві первісні організації: „жовтенята", до якої належать діти віку до 10 років і „Ю. П." (юнні піонери) до 18-ох років; від 18. років переводять до Комсомолу.

В підприємствах, фабриках і школах є комсомольські осередки (ячейки). Осередком керує секретар, не вибраний, але присланий. В школі називають його ватажком. Такий ватажок, сам малописьменний, особливо по селах, займає посаду комуністичного агітатора. Платню одержує більшу як рядовий учитель.

На таку посаду районий партійний комітет назначає такого комсомольця, що має якісь заслуги, як це: при репресіях добре грабив, був добрим доносщиком для ГПУ, граблене добро начальству нишком розвозив т. п., за що й заслужив собі імя „свой парень", тобто свій, вірний.

Такий то „свій" в школах не менше потрібний, як між дорослими. Він слідкує за роботою непартійних учителів та про все доносить до ГПУ. Він перший, що починає дітвору духово та морально калічити.

На щастя, старші ученики його не дуже слухають, а навпаки, дражнять, висміюють та поштуркують його. Голод партійну дисципліну послабив і авторитет партійних керманичів підупав.

Зразкова промова ватажка.

Ватажок всю дітвору записує до загону „Ю. П." В тих загонах має лекції, де викладає дуже грубо і глупо антирелігійну пропаганду; тому, що він сам малописьменний, то його лекції мають характер чорної лайки і висміювання Бога, церкви та священиків. Викладає біжучу політику, читає свіжі статті з газет. Якщо говорить промову, то така промова без змісту, імена мішає з містами, ріки з горами, змішує дати історичних подій як горох із капустою. Хто перший раз почує таку промову, мусить подумати, має перед собою звичайного божевільного, що плете все те, що йому до голови стрілить. Таку беліберду можна чути не тільки від молодих, початкуючих, але й від старших комуністів, з великим стажем. Для прикладу можнаб навести хоч початок їхніх промов.

Стає промовець на це місце, відкіль має промовляти. „Гм, и" відкашельне, робить позу вождя, витріщує очи, обводить авдиторію штучно підробленим, суворим поглядом.

Перше слово: — „Товарищі! Посколько — посколько наш любимий вождь Сталін сказал ні меній, ні больше, ми должни, Товарищі, его дело, Товарищі! разобрать, так в чом же дело, Товарищі! Вот его єщо не всьо. Ми должні дєло довесті до конца", і т. д. І так ціла промова: „Товарищі, в чом дело ні меньш, ні больше", а там вилає Французів або Німців, дещо згадає про Леніна, а потім перескочить на релігію. Нераз цілу годину такий оратор кричить і мучить своєю „промовою" примусову авдиторію. Повторяючи по десять разів сказане, заплутається, а потм — ні з цього ні з того крикне: „Товарищі, — я скончіл!" Люди плескають в долоні, мабуть тому, що перестав їх мучити.

От таких то „духовних" виховників має молодь на селі.

Виховування на катів.

Такими є ватажки. Їхня робота **— псувати молодь, виривати з душ дітвори те добре, що є в зародку, викорчовувати мораль, релігію, щоб дітвора не поважала старших, щоб не мала співчуття до ближнього і т. д. Комуніст — кажуть — мусить бути безжалісний, безсердечний і без нійкого співчуття до ближнього, бо інакше як можна було провадити такі діявольські екзекуції над народом. Якщо хоч трохи моралі та співчуття булоб у тих, що виконують накази партії, то ті накази ніколи не булиб виповнені.**

На комсомольця чи то комуніста не повинні впливати ні плач, ні зойки вмираючих голодовою смертю, ні кари смерти в нічім невинних людей.

І коли комуністи „обробляють" таку дитину по „своїму" і вона виростає, то така людина здібна до всього, тільки до нічого доброго.

З ГПУ до божевілля.

Комсомольці, або „легка кавалєрія", як їх партія називає, — це вірні помічники ГПУ. Вони про все доносять, що діється між населенням, навіть про найменші подробиці буденного життя. Хто що їсть, хто до кого ходить, хто з ким дружить, хто що купив, що продав, хто що говорить, а навіть подають до ГПУ свої здогади, що той чи інший громадянин має антидержавні думки.

Стійкий та правдивий комуніст чи комсомолець є той, що може на приказ начальства безжалісно грабити населення, своїх сусідів, своїх кревних, а навіть батьків.

В 1922. році в Калузі я звернув увагу на одного молодого хлопця, що тинявся по вулицях міста. Я звернув на нього увагу тому, бо він відрізнявся від публики своїм інтелігентно-аристократичним зовнішним видом і ненормальністю. Мені мій знайомий, мешканець того міста, пояснив причину його збожевоління. Його обіцяли прийняти в партію, якщо сам розстріляє свого батька генерала.

Він це гидке діло зробив але через день збожеволів. Таких і подібних випадків можна навести десятки тисяч, де тим чи іншим способом батьки через своїх дітей, вишколених для тієї цілі комуністами, пішли в сиру землю.

Таких педагогів можуть любити тільки такі пани як Еріо і йому подібні.

Специ-розстрілювачі.

У СССР нема ката професіонала, як у інших державах, а ту ролю виповняють комсомольці. Один або й кілька катів нічого не вдіялиб, хочби день і ніч без віддиху „працювали". **В 1932-33. році не було ніодного села на Україні, де не булоб засуджених на смерть кількох людей.** Україна має більше як 400 районів, а до кожного району належать десять і більше сіл. Якщо районі помножимо на десять, маємо 4,000; цю цифру помножім тільки через три присуди смерти, то маємо 12,000. Це є грубий підрахунок, бо на смерть було засуджених значно більше; — ясно, що один кат або навіть кілька не змогли би справитись. На всіх фронтах індустріялізації комсомольці виручають партію; виручають її теж при виповненні смертних присудів.

На посади катів ГПУ ангажує комсомольців, демобілізованих червоноармійців.

При кождім відділі ГПУ є кілька таких **спеців-розстрілювачів.** Не довго вони бувають на таких посадах, бо рідко який може більше ніж пятьдесять людей розстріляти; не дійшовши навіть до вище згаданої цифри, вони божеволіють, і хоч їх потім лікують, їх ця хвороба не покидає; а хоч кого на який час і покине, то не на довго. Атаки, душевні розстрої повертаються, зразу рідше, а потім частіше, поки та людина зовсім не збожеволіє. Такі люди стають душевними каліками до смерти.

З таким бувшим катом я випадково мав нагоду познайомитись.

Нічліг у бувшого ката.

Приїхав я раз до Харкова, зайшов до знайомого, щоби переночувати, а що у мойого знайомого не було місця, то він мене відвів знову до свойого знайомого, який недалеко мешкав, та був йому товаришем по службі; цей мав „казьонну" кімнату з двома ліжками і був кавалір. Мій знайомий застукав до його дверей; негайно відчинилися двері і я на порозі побачив великанського ростом чоловіка: років з 25, більондин з великими кучерями, лице усміхнене, лагідний погляд. Він запросив нас словами: „Прошу, прошу дуже, заходьте". Ми з вечора трохи посиділи і скоро полягали спати. Дивлячись на нього, ніякий психольог не міг би пізнати в нім недавнього ката, що за яких пару місяців розстріляв 67 осіб, — невинних жертв комунізму.

Рано він встав перший. Коли я пробудився, він стояв коло дверей, обличе червоне, якось болюче скривлене, мязи на лиці дріжать, очі склянні, на вікоті, погляд дикий, а сам він неначе чимсь вдавився, будьто ковтає щось, але не може проковтнути. Зпочатку я думав, що він чимсь удавився, і хотів прискочити йому на поміч. Одначе скоро я догадався, в чім справа; притаївся до подушки і чекав, чим це скінчиться.

Тих пару хвилин показались мені вічністю. При таких приступах кожний чоловік захоплюється інакше; це такі, що й на людей кидаються. А цей чоловік міг мене роздавити як муху! Одна його великанська постать та ще в такім стані, наганяла смертельний холод, а крім цього з вечором замітив у нього під подушкою револьвер. Я не спускав з нього очей і в душі підготовляв план оборони. Через приблизно три хвилини він був блідий як стіна, під виступив рясною великих капель, тяжко зітхнув і почав водити розгубленим зором по кімнаті. Скоро прийшов до памяти і, якби нічого не сталося, почав співати „Плачуть, тужать козаченьки в совітській неволі". — Переспівав кілька пісень; я йому не перешкоджував, а вдавав, що сплю.

Того самого дня він двічі заходив до мойого знайомого і двічі повторялася з ним та сама історія.

У вечорі я завів з ним балачку; балакали на ріжні теми. Я осторожно дійшов до його хвороби та її причин.

Біографія чекіста.

Він радо розказав свою біографію, яку в скороченні тут подаю.

„Я Харківець, родом з села Скрипаївки — осьтут завз коло Харкова; — батьки мої — селяни. Служив я в червоній армії; як вислужив, дали мені посаду при Г.П.У., де я дістав цю прокляту, жахливу хворобу, яка мене так страшно мучить.

„Спочад тих страшних картин розстрілювання невинних жертв, їх просьби, крики, які душу роздирають, корчі передсмертної агонії, розбиті черепи, бризги мозків—усе те на мене убивчо діяле, що стаю непритомний, як тільки пригадаю одну з таких картин або побачу чоловіка, що був би подібний до одного з тих, яких я розстріляв; не знаю, що зі мною тоді діється; тільки тоді, як прийду до себе, відчуваю, що я дуже слабий.

„Ось через вас, — звертаючись, казав до мене, — мав я три атаки. — Чому? — питаюся його. — А тому, що один чоловік, якого я розстріляв, був дуже подібний до вас. — Я тоді, хоча пяний був дуже, як його розстрілював, — (нам давали чистий спірт перед „роботою"), — але його добре запамятав: не просився він, а говорив, багато говорив, що я аж плакав, а то всетаки розстріляв. Після нього більш нікого. **Він був Українець „настоящий", — тобто правдивий — не такий як ми падло.** (При тім він встав, витягнув пляшку горівки, вилив зручно корок, налив повну велику склянку, перехилив і випив).

„В тім тільки моя відрада", сказав він, показуючи на пляшку. Горівку носив завжди при собі.

Це живий примірник викінченого продукту комуністичного виховання. А їх є та й є не сотня але тисячі, десятки тисяч! Радуйся, велика Франціє, своїм великим союзником. — Вони у вас заведуть теж таке виховання молоді.

Наслідують те, що поборюють.

Большевики, хоч як не любять релігії, дуже радо наслідують її в неодному. На приклад: біблійні числа 3, 5, 6, 7, 10, 12 є теж у них, як то: трійки чека, партійні трикутники, 6 вказівок Сталіна, 12 заповідей колхозника і т. д.

Як теольогічні твори рясніштатами Святого Письма, так у них перша-ліпша стаття в газеті чи промова якого-небудь комуніста повна цитатів. Стаття чи то промова найчастіше починається цитатом

Напр.: „Наш любимий вождь сказав (тут слідують слова Сталіна); раніше говорили наш Ілїч; тепер його трохи забувають, а найбільше цитують Сталіна, Кагановіча, та Постишева.

Роблять з дітей шпигунів.

В комсомольських клюбах та діточих захоронках (дітяслах) завжди можна побачити великий портрет Леніна з дітворою довкруги себе. Богохульне малтування образу „Ісус Христос і діти". Якщо від комсомольців або піонірів треба довідатись чогось, про що вони не хочуть добровільно говорити, або вони чимнебудь провинились — то таких комсомольський секретар, а в школі ватажок, заводить до своєї канцелярії, і мучить своїми допитами так довго, доки стеторизована дитина все не розкаже, хочби і на свойого батька. При цьому помагає чекіст собі револьвером, який приставляє цівкою до лоба. — Я знаю такий приклад: дівчина-школярка на такім допиті розказала, що її батько заховав два пуди зерна; батька засудили на 5 років до таборів, а ціла родина потім вимерла з голоду.

Такі секретарі та ватажки випитують дітей на таких допитах: що батьки говорять про радвладу, що сусіди говорять, чи є де зерно та гроші заховані; як є корова, та скільки дає молока; як є кури, скільки несуть яєць (це потрібно в справі оподаткування, бо платять крім грошевого податок молоком, мясом і яйцями) — куди їздив сусід, як він жие і т. п. Дають дітям гарантію, що батьки на випадок чогось не посміють їх і пальцем діткнутись, бо організація за ними заступиться. І якби батько відважився вдарити дитину за зраду — то дитина йде до свого ватажка, подає жалобу на свойого батька і батько дістає кару.

Хто є в комсомолі?

На щастя, комсомольська організація не має на селі таких успіхів як у місті. Хоч школярі всі повинні бути піонерами, то всетаки ватажок не має більше з них як 10%. До комсомолу переходять від піонерів діти найбільше відсталі, здегенеровані, діти батьків з темною минувшиною, діти заражені карієризмом; і такі, що хочуть дальше вчитись, а іншого способу не мають дістатися до вищих шкіл; комсомольця приймають всюди в першу чергу, який би він туман не був. Тому до партії лізуть не з ідеї, а з „гешефту". Жидівська молодь, наприклад, вся в комсомолі.

За 16 років свойого існування большевикам не вдалося перетягнути до себе сільської молоді в такій мірі, в якій би їм хотілось, особливо на Україні.

Хоч на папері в Ц. К. Комсомола велика цифра фігурує, але ця цифра тільки кількісна, но не якісна. І так: 1) великий процент займають Жиди й інші нацмени, 2) робітники, які вписуються до комсомолу, щоби через голови інших скоріше бути майстром цеху, менше робити та в комсомольських крамницях одержувати дешевше та з піпший дефіцитний крам, 3) червоноармійці, яким однакото підлягати двом дисциплінам та мати надію, що коли скінчать свою службу, то як комсомольці дістануть якусь легку службу і не підуть до колгоспу голодувати.

Так купує комуністична партія кадри для себе. Ідея остається далеко позаду рубля та жолудка.

Сільська молодь, яка спаслась від голоду та крім знущання й кривди нічого не бачила, не йде до комсомолу, бо не любить його; товаришінекомсомольці відносяться ворожо до комсомольця та в своїм кругі його бойкотують; бувають випадки вбивств.

Голод і репресії дуже підірвали авторитет та віру молоді до партії. Молодь дуже добре визнається у справах партії, ліпше, як батьки підчас революції. Молодь зрозуміла тіявольські наміри партії на Україні.

ДАРОМ ВИШЛЕМО кождому зразок (sample) Карпатського Чаю з найліпшого гірського зілля, на недомагання жолудка, кишок, печінки і нирок. Пришліть свій і Ваших знакомих адрес до: 207-
UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th Street, New York, N. Y.

Петро й Степан провели весело всеньку ніч. Тепер вертаються додому автом. Петро сидить при кермі, біля Петра сидить Степан.

— Вважай! — каже Степан.

— Не зайдь у рів!

— Якто я? Таж то ти їдеш!

З ПРИЧИНИ ДОЩУ ВІДЛОЖЕНА

ПРОГУЛЬКА ДО РАЙ БІЧ

КОРАБЛЕМ АМЕРИКАНА

НА ДРУГУ НЕДІЛЮ, 19-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1934 РОКУ

Союз Українок Америки улаштовує цю прогульку для членинь СУА, їх родин і знакомих. Дуже добра нагода мило провести цілу неділю у веселім товаристві.

Корабель Американа відпливає в годині 9:30 з Ексченж Плейс Джерзи Сіти, а 10:15 з Бетери Плейс, Ню Йорк Сіти.

Ціна тіжетів $1.00 для старших, а 50 центів для дітей до 12 року.

Хто забрав тіжети на розпродаж зволить принести з собою в неділю на корабель. Гроші чи не продані тіжети відбиратиме голова Комітету пані Гупалова.

Хто ще не має тіжета, може їх дістати в Ню Йорку від Комітету, котрий буде їх продавати на Бетери Плейс перед виїздом корабля. 191,3

ПОЗІР! СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ БЕЙЗ-БОЛ КЛЮБ УЛАДЖУЄТЬСЯ

БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 18-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

35 Варрен вулиця, Стейплетон, Н. Й.

Проситься всіх місцевих і позамісцевих громадян прибути на цей Баль, на котрім буде приграватн першорядна музика. Ввесь дохід призначений на Український Народний Дім. За добру забаву ручить

Бейз-Бол Клюб. 191-2

ВЖЕ ВИЙШОВ ДРУКОМ

МЕМОРІЯЛ

В СПРАВІ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ

(в англійській мові)

Ціна за примірник виносить 25 центів. Замовлятися на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

Лікарське питання.

— Ах ,пане Поворотнюк, ви ріжете дрова. То добре для вашого здоровля, правда?

— Ні, це добре на зиму.

Арабський жарт.

Магомед сказав: Подруже наче твердиня в облозі. Ті, що є поза твердинею, хочуть до неї дістатися, а ті, що є в середині, хочуть відтам видістатися.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА",

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів пересилати повідомлення якнайскорше про призначення один тиждень перед зборами.

ВУНСАКЕТ, Р. Ад. Тов. Запорозька Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 17-го серпня, в годині 7-ій вечір, в парохіяльній галі на Бакстон вул., бо в неділю буде різник. Проситься всіх членів прибути на цей звичайний час, бо ми маємо важні діла до вирішення. — Микола Вецал, предс.; Ірм Окапіта, кас.; Мих. Кашицкі, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє членів, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 17-го серпня, в годині 7:30 вечір. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Ті члени, котрі ще не перейшли зі старого на новий рід обезпечення, зволять принести свої старі грамоти, значить, що ані мають змінити, то до цо зладжали. — Секр.

ДОРЕЯН, О. Тов. У.Н. Союза, від. 50, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 19-го серпня, в годині 1-ій по полудни, в галі де звичайно. Просимо всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є дуже важні справи до вирішення. Кадшо не сповнює своїх обов'язків по приписано статутом У. Н. Союза і тому я, секретар Васил Лагода, комплаксе обрахованих книжок шкоторушим комітетом і зладжень уряднікам, не получить. — Василь Лагода, секр.

ЙОНКЕРС, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 91, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19-го серпня, в годині 2-ій по полудни, в галі при вул. Вудворд Ейве. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Кождий член повинен принести свої старі грамоти до вимін на нові. Тих, що ще не належать до У. Н. Союза, запрошуємо прибути на цей мітінґ, а ми радо приймемо без оплати вступного. На мітінґ буде сделана новолінного свята. — Іван Гатала, предс.; Анастасія Огар, кас.; Е. Кордаш, секр.

ЙОНКЕРС, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 296, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19-го серпня, в годині 2-ій по полудни, в галі при вул. Вудворд Ейве. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Ті члени, котрі ще не зміняли своїх старих грамот, мають принести свої старі грамоти на цей мітінґ, бо інакше будуть суспендовані. — Іван Калиновський, предс.; І. Коваль, кас.; М. Земелсдух, секр.

МІЛФОРД, КІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18 вересня, в годині 6-30 вечір, в церковній галі на Скот вул. Просимося всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Час вже почав бігти, а ще деякі не зробили на нові, нехай старі грамоти возьмуть з собою на мітінґ. Також члени, котрі хочуть змінити позичкові контракти на гранти, нехай возьмуть позичкові контракти зі собою на мітінґ. Не явившійся на цей мітінґ член буде суспендований. — Теодор Бартуш, предс.; А. Гатала, кас.; Н. Кудринський, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє членів, що місячні звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 19-го серпня в У. Н. Домі, 1317 Н. Фест вул. Члени суспендовані як також і члени, котрі обовязково мусять явитись. Вразі непри-чутності згаданих членів суспендовані будуть виключені, а довгуючі будуть суспендовані. — Іван Пігуляк, предс.; Михайло Малімон, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Георгія, від. 239, відбудуться в суботу, 18 серпня, в годині 8-мій вечір. У всіх справах треба згодитися у секретаря між 7—8. На цих зборах будуть приняті нові і зміяні поставки статута У. Н. Союза. — Секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19 серпня, в годині 2-гій пополудни, в галі У. Н. Дому, 237 Ґоян Ейве. Кождий член повинен бути на тих зборах, а довгуючі члени мають вирівнати свої залегості. Котрий з довгуючих членів не буде на зборах і не явить свого положення, той буде суспендований. Хто хоче вступити до У. Н. Союза і до Товариства, нехай прийде на ті збори. Стару грамоту треба взяти до вимін на нову. — Василь Юскічук, предс.; П. Головачук, кас.; М. Федорів, фін. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 18. серпня, в годині 7-мій вечір, в У. Н. Домі, 947 Норт Франклин вул. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Всіх довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівнати свої залегості. Пригадується тим членам, котрі ще не вимінли свої старі грамот, щоби принесли ці старі грамоти на збори і перенеслись на нову систему. Хто з членів має нового члена, проситься привести з собою на збори. На зборах будуть приняті нових членів до Тов. І. У. Н. Союза. — Р. Карбівник, предс.; Петро Сенчак, кас.; Ілько Савчин, секр. Пропадреса секр Ilko Sawchyn, 645 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ГЕЙСТІНҐС ом ҐУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, подає до відома своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19. серпня, в годині 2-ій пополудни, в Товариськім домі, 410 Йорбуртон Ейве. Проситься всіх членів прибути на означений час. Пригадується тим членам, щоб конечно явились і вирівнали свої залегі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Пригадується той членам, котрі ще не зміняли своєї старої грамоти, щоб принесли її з собою на мітінґ і зминили. — Стефан Ковиш, гос. Андрій Вовк, секр.

МІЛФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 147, повідомляє всіх своїх членів і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19 серпня, в годині 2-гій пополудни, в галі де звичайно. Проситься всіх членів явитись на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. На мітінґ буде сделана новолінного свята. — Іван Гатала, предс.; Ст. Патен, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 109, подає до відома усім членицям, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19-го серпня, в годині 2:30 пополудни, в галі в 21-26 Фултон вул. Проситься всіх члениць прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до вирішення, буде також справа балю. Пригадується довгуючим членицям вирівнати свої залегості. Проситься члениць принести свої старі грамоти до вимін на нові. Тих, що ще не належать до Н. Союза, запрошуємо прибути на цей мітінґ, а ми радо приймемо без оплати вступного. На мітінґ буде сделана новолінного свята. — Анна Горін, предс.; Анастасія Огар, кас.; Е. Кордаш, секр.

ЙОНКЕРС, Н. ДЖ. Тов. ім. Арх. Михайла, від. 296, подає до відома своїм членам, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19-го серпня, в годині 2-ій по полудни, в У. Н. Домі. Всіх членів просимося прибути на час, бо є важні справи до полагодження, як і справа балю. Старі члени, котрі ще не зминили своїх грамот, мають принести старі грамоти на мітінґ і переписатись на новий рід обезпечення для свого власного добра. Просимося всіх членів нашої виділу, Родичі, котрі ще не вписали своїх дітей до Союза, нехай це зроблять на тім мітінґу. Довгуючі члени конечно нехай прибудуть на мітінґ, бо інакше будуть суспендовані. — Ю. Калиновський, предс.; І. Коваль, кас.; М. Земелсдух, секр.

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб. ..... 20 ц.

МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб. ..... 35 ц.

З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб ..... 45 ц.

ЗМІЯКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії, 9 осіб ..... 50 ц.

МОТРЯ, нісценіядія історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 ..... 35 ц.

КНЯГИНЯ КАНЧУГІЗЕ, фарс на 3 дії. А. Молмер. 10 осіб 45 ц.

ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя**. Песа на 1 дію. 4 осіб ..... 20 ц.

ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Литниску**. Комедія в 3-ох діях. 12 осіб ..... 45 ц.

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб 30 ц.

СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб ..... 40 ц.

ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб ..... 35 ц.

ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб ..... 25 ц.

ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб ..... 15 ц.

ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, И. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ій або в 3-ох діях) ..... 30 ц.

МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб ..... 35 ц.

ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка ..... 25 ц.

ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб 15 ц.

НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, написав А. Данко. Осіб 16 ..... 35 ц.

СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб ..... 25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ

які опрацював і видав

М. О. ГАЙВОРОНСЬКИЙ

на мішаний хор,

1. Живи, Україно.
2. Невістонька, пісня з Полісся.
3. Вербож моя, пісня з Полісся.
4. Одкаль сіненько сходило, пісня з Лемківщини.
5. Моя мила, пісня з Лемківщини.

Повищих 5 пісень продаємо за $1.00.

6. Коляда, Гуцульське Різдво.
7. Пільис, Гуцульське Різдво.
8. Круглик, Гуцульське Різдво:
9. Щедрівка, Гуцульське Різдво.

Повищі 4 пісні продаємо за $1.00.

Всі повищі пісні можна одержати в книгарні „Свободи". Висилаємо тільки по одержанню належитости.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Д-Р. ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

153 AVENUE B,

NEW YORK, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel. ALGONQUIN 4-8625.

Урядові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, а в неділі після уряду.

М. Костишин.

ВОЛЯ, АБО СМЕРТЬ...

(Виспів з австрійської революції і смерть Дольфуса 1934. р.).

Чого журишся, думаєш,
Що у скруті ти живеш?
Придивися, чи ніжаєш,
За що долю ти кленеш?

Чи за те, що свій лускивий
В тебе воюю відібрав,
Син, чи батько, брат заслений
На Кавказі десь пропав?

Чи за те, що он пів тином
Голод матір так заземлі,
Як блукала з малим сином
Труп зваднівся їй до ніг?

Чи за те, що борці славні
В тяжких боях полягли?
Чи за тих героїв явних,
Що їх на смерть потягли?...

Годі, брате, сумувати,
Як жива душа жиє!
Дарма, брате, нарікати,
Як бурливий час пливе.

Днесь живеш ти, днесь турбуйся,
А про завтра не журись,
Бо час каже: так рахуйся,
Що за правом не дивись.

Бо всі права — біс їх має,
В світі правду закував,
По крові й сльозах гуляє,
Справедливість притоптав.

Де погляне — різня клята;
Віру й силу забрав гріш.
Лиш борня горить завзята,
Бо так хоче клятий біс.

Кругом вісти про розрухи
Що хвидини сомонять:
Всі до зриву завірюхи
Свої кадри готовлять.

Чорні хмари вже клекочуть,
Перевертом десь женуть;
Гураганн там воркочуть,
А на живо женці ждуть.

Яка в тебе є засада?...
Не журися, не клени:
В світі лиш панує зрада;
Єдиного ти все борони!

От ти схопив молот в руки,
Без перерви ниш гатиш;
Не шукай же запорухи,
Вір, що з трудом побідиш!

В тебе ширість, в тебе сила,
І здорово серце б'ється...
Ех!... Щоб тільки пташі крилад,
Заспівав би ти й свое:

Про бувальщину, про славу,
Про козацький вільний стан,
Про гетьманів, про булаву,
Не злякав би тебе пан.

Так щож... Доля сороката,
З нею, брате, не жартуй!...
Ще шаблюка є щербата
Не журися, не сумуй!

Прийде час той, прийде хвиля,
Чаша виповниться вщерть :
Всі разом здвигнуть зусилля
І крикнуть: Воля, або смерть!

БАРИТОНОВЕ СОЛЬО

в супроводі фортепяна

ГРОБНИЦІ ЛИЦАРІВ

музика Юр. Пономаренка

слова О. Одеся.

Ціна ..... 35 ц.

„SVOBODA"

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЮ.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

З родинного ювилею на визвольну боротьбу.

Дня 12-го серпня наші, чесні громадяни Леонтій і Анастасія Бих обходили 25-літні роковини свого щасливого подружа. По службі Божій, всі запрошені гості удались в спільний обід. Підчас забави, котрою проводив гр. Дм. Черняхівський, складали жертви: С. Ідак, М. Нищак, С. Даценко, ю. А. Бек, І. Глива, панна Марія Гошовська й інші. Гр. Леонтій Бих просив гостей, щоб не забули про визвольну боротьбу і зложили свій дар на ту ціль. Також забрав голос председник з від. 60. ОДВУ, гр. І. Глива, і говорив, що нашим обовязком є помагати нашим молодих революціонерів на рідній землі.

Гр. Д. Черняхівський покликав до переведення збірки М. Галькевича, П. Підлуцького і Д. Слівінського. Ювилят Леонтій і Анастасія Бих зложили $5; по $1: І. Гощовський, С. Папродький, І. Глива, М. Будник, М. Ігнат, п. Сміт, М. Воєвода, С. Даценко, С. Гаврилл, П. Дудко, Махно, С. Пів-нько, М. Ващук, І. Лилипнук, Д. Черняхівський, В. Нищак, о А. Бек, І. Ганчар; по 50 ц.: С. Ідак, пані Мандрона, В. Будник, М. Мороз, В. Кузів, І. Шевчук, М. Яківчук, М. Венгрин, В. Кундяк, П. Слівінський, О. Наконечний, М. Мандрона, М. Галькевич; по 25 ц.: И. Підлуцький, пані Нищак, Трешкович, Було, В. Папрощький. Дрібними датками зібрано $1.45. Разом $32.45, які призначено на визвольну боротьбу, а гроші вислано через Обеднання.

Гість.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного в сумі $500 по моїй покійній жінці Катерині Мацей, котра належала до сестрицтва Усп. Пресв. Богородиці, 382 від. У. Н. Союза, у Фреквил, Па., котра померла 21. липня 1934. Бажаю нашій організації якнайкращого успіху. Також дякую місцевим урядницям і всім членицям з Фреквил з також членицям з від. 365 У. Н. С. з Маганой Плейн за їх труд і за участь у похороні.

Іван Мацей і діти.

ЄГИПТЯНИ ПЕРШІ ВІДКРИЛИ АМЕРИКУ?

Із Каіра повідомляють, що директор обсерваторії та автор книжки „Загадочна наука фараонів", Абот Моро, поставив нову теорію, що Єгиптяни кілька століть перед Колюмбом відкрили Америку. Це твердження він основує на відкритті, що американські індіяни називали планети іменами, які зовсім згоджуються з іменами, що їх тим планетам понадавали Єгиптяни. Єгипетський учений Мустафа Ібрагім-бег подав крім того останніми часами нові матеріяли про похождення деяких географічних назв в Америці, які походять від Єгиптян. Наприклад слово **„Micicini"** значило в Єгиптян „Батько всіх вод". У Мексику й нині є пірамід, гієроглїфи та різьби, на яких чоловік зображений, як виконує якусь роботу, зовсім таксама, як представлений на єгипетських рисунках.

Багато вчених ставлять питання: чи можлива була віправа Єгиптян, така як Колюмбова? Ібрагім-бег твердить, що єгипетський фараон Рамзес II. мав фльоту 280 кораблів. Побудували ті кораблі Фенікійці. Абат Моро твердить, що старинні Єгиптяни дуже добре розумілися на буссолї та знали її вихідчарь. На його думку в 7-му столїті перед Христом Єгиптяни на кораблях оплинули всю Африку так не виключене, що ті відважні моряки могли вибратися навіть до Америки. Так до смїливих Вікінгів (мешканців Скандинавії) долучуються як відкривці Америки, багато вчасніше перед Колюмбом, і горожани могутніх фараонів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РАДІО! РАДІО! РАДІО!

Направа радія, перерібка, винайденя хиби, заміна лямпок, поправленя спікера і фонографів — все за знижені ціни. Робіть Вам нашу за роботу гарантуємо. Пишіть **SURMA, 103 Ave. A, New York City**, або дзвоніть: **Dry Dock 4-3752.** 191-6

МИ КУПУЄМО СТАРЕ ЗОЛОТО

"O L D GOLD"

Платимо готівкою найвищу ціну. Поламані перстені, старі годинники, бранзолета, ланцушки, ріжні золоті річи приносіть до нас. **A. HILMAN, c/o Imlandico, 240 Bowery** (near Prince St.), **New York.** (U. S. Gov't Linc No. 12-1972). 190-5

ФАРМА НА ПРОДАЖ, 25 акрів, одна миля до великого міста, чверть миді від гайвею, добра база, курники, деревітня, кори кури, вагони тощо. Гараж на 2 кари, баня на машини, дім 5 кімнат, цементована пивниця. Ціна $2,300, готівкою після умови. Маю розмаїтого рода фарми. Дайте знати, за якою ви шукаєте. Пишіть по українськи до: **MICHAEL GELLNER, RINGOES, N. J.**

ЛІКАРСЬКІ КНИЖКИ.

В нинішні часи, коли заплата знежена, а доктори все одно тримають свою ціну, треба дічитися самому.

В українській мові є добрі підручники лікарські.

ПОРАДНИК ЛІКАРСЬКИЙ, написав д-р С. Дрималик, ціна $2.00.

ДОМАШНИЙ ЛІКАР І ПРОВІДНИК ЗДОРОВЛЯ в твердій оправі $5.50 (в лїпшій оправі $6.50, на пересилку посилайте 50 ц., бо то великан книжка 900 сторін друку.

ДОМАШНИЙ ЛІКАР — нова велика ілюстрована докторська книжка. Там знайдете всї хороби описані і як дічитися. Багато грошей можете зощадити собі й іншим через посідання тої книжки. Як не можете сами її купити, то зберіть компанію, дам ся книжка повинна знаходитися в кождого під руками. Пишіть: 191

SURMA BOOK & MUSIC CO., 103. AVENUE A. NEW YORK, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.

Урядові години:

Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір. В неділі після умови.

637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.

Tel. Bigelow 3-1657.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄМЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Tel: Orchard 4-2568

СВІТОВА ВІЙНА ДВАДЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — 1. СЕРПНЯ ВОЄННА ГІСТЕРІЯ ПОШИРЮЄТЬСЯ. (21)

Воєнна гістерія поширювалася блискавкою по цілій Европі. Скрізь відразу піднеслися патріотичні настрої. Населення владжувало демонстрації й маніфестації, висловлюючи свої антипатії „ворогам", чи симпатії „приятелям". Австро-Угорщина й Сербія вже рушили свої полки до кордону, щоб найскорше заняти там стратегічні місця. На кордонах уже літали воєнні літаки, стараючись виявити численність і напрям ворожих армій, а також їх стратегічні позиції.

Не зважаючи на цензуру й старання тримати все в секреті, стало відомо, що австро-угорські залізниці тепер заваленні військом, що залізниці везуть усі роди війська до сербського кордону, збираючи їх на кордоні Босні. Серби також поспішно скупчували свою армію на австро-угорському кордоні, стараючися якнайбільше війська напакувати до Босні, звідки вони чекали першого австрійського удару. З військами був і король Петро, щоби підбадьорювати їх.

Всі світові біржі попали в повний хаос. Ріжні цінности на них почали стрімголов летіти вниз, а деякі, навпаки, спекулятивно підноситись. Фінансова катастрофа насувалася навіть у тих державах, що не були загрожені війною. Щоб спинити хаос в Англії, Ллойд Джордж, тодішній міністер фінансів Британії, заявив у палаті послів, що нема нічого загрозливого фінансовому життю Британії, а тому не потрібно ніяких крайніх заходів і нарад банкірів.

В той час, як Ллойд Джордж заспокоював парлямент своїми словами, що нічого поважного не станеться, австрійська артилерія почала обстрілювати Білгород, столицю Сербії. Перші стріли змели мости через ріку Саву. Коли відомости про це дійшли до Петербурга, там було наказано перевести дальшу мобілізацію военних округ на кордоні Австро-Угорщини й Німеччини. Цим Росія хотіла підкреслити, що Сербія має в ній союзника й оборонця.